

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет української філології, культури та мистецтва
Кафедра української літератури, компаративістики і грінченкознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з наукової роботи
та міжнародної діяльності
Наталія ВІННІКОВА
«17» січня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НАУКОВИЙ СЕМІНАР «МІФОКРИТИКА»

для аспірантів

спеціальності 035 Філологія
освітньо третього рівня (освітньо-наукового)
освітньо-наукової програми «Філологія»

Київ – 2025

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет української філології, культури та мистецтва
Кафедра української літератури, компаративістики і грінченкознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з наукової роботи
Наталія ВІННІКОВА

« 17 » _____ 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НАУКОВИЙ СЕМІНАР «МІФОКРИТИКА»

для аспірантів

спеціальності 035 Філологія
освітньо третього рівня (освітньо-наукового)
освітньо-наукової програми «Філологія»

Київ – 2024

Розробник: Бондарева Олена Євгенівна, доктор філол. наук, професор,
професор кафедри української літератури, компаративістики і
грінченкознавства

Викладач: Бондарева Олена Євгенівна, доктор філол. наук, професор,
професор кафедри української літератури, компаративістики і
грінченкознавства

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри української
літератури, компаративістики і грінченкознавства

Протокол від «17» січня 2024 року № 1
Завідувач кафедри української літератури, компаративістики і
грінченкознавства _____ (Олена БРОВКО)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої
програми _____

17.01 2024 р.

Гарант освітньої
програми _____

Робочу програму перевірено
17 січня 2024 р.

Завідувач аспірантури,
докторантури _____

(Ілона ТРИГУБ)

Пролонговано:

на 2024/2025 н.р.

на 20__/20__ н.р.

на 20__/20__ н.р.

на 20__/20__ н.р.

на 20__/20__ н.р.

(Бровко О.О.) «16» 01 2025 р. протокол № 1
(_____) «__» __ 20__ р. протокол № __
(_____) «__» __ 20__ р. протокол № __
(_____) «__» __ 20__ р. протокол № __
(_____) «__» __ 20__ р. протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Науковий семінар: Міфокритика

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	Вибіркова	
Мова викладання навчання та оцінювання	Українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	3 / 90	3 / 90
Рік навчання	2	2
Семестр	4	4
Кількість змістових модулів з розподілом:	3	3
Обсяг кредитів	3	3
Обсяг годин, в тому числі:	90	90
Аудиторні	24	12
Модульний контроль	6	-
Самостійна робота	60	78
Форма семестрового контролю	залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Сформувати здатність професійно застосовувати міфокритичні підходи до власного матеріалу дослідження; сприяти створенню здобувачами освіти власних оригінальних академічних текстів із застосуванням теоретичних засад міфокритики.

Результати навчання за дисципліною

Компетентності		
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК-1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до генерування та обґрунтування нових ідей
	ЗК-2	Здатність до пошуку, обробки, систематизації, аналізу та критичної оцінки інформації з різних джерел; критичного мислення; аналізу міждисциплінарних явищ та процесів; реалізації власного аксіологічного та наукового потенціалу
	ЗК-8	Здатність до громадянської та соціальної активності й відповідальності.
	ЗК-9	Усвідомлення суспільної ваги моральних, культурних, наукових цінностей і шляхів їх збереження та примноження
Спеціальні	СК-1	Засвоєння й осмислення основних наукових концепцій, історії розвитку та сучасного стану філологічних знань,

компетентності (СК)		актуальних теоретичних і практичних проблем. Здатність аналізувати філологічні явища з погляду фундаментальних принципів і знань та на основі відповідних загальнонаукових методів
	СК-2	Здатність планувати, обґрунтовувати та оцінювати філологічне дослідження та передбачати його результати.
	СК-3	Здатність збирати дані для філологічного дослідження, науково систематизувати, аналізувати та інтерпретувати філологічні явища.
	СК-4	Здатність розв'язувати широке коло проблем і завдань у галузі філології з використанням теоретичних та експериментальних методів.
	СК-6	Здатність аналізувати твори різних родів, жанрів, стилів, національних літератур у теоретико- літературних, культурологічних та компаративних аспектах; демонструвати розуміння проблем літературної стилістики, сучасних тенденцій літературознавчої генерики і генології.
	СК-7	Здатність аналізувати явища української літератури в діахронії та світовому контексті, визначати їхню специфіку, виявляти тенденції їх розвитку.

3. Результати навчання за дисципліною

Після опанування матеріалів наукового семінару здобувачі освіти набувають таких програмних результатів навчання:

РН-1	Демонструвати: знання в галузі гуманітаристики, зокрема філології: глибоке розуміння ролі науки, освіти і культури в розвитку цивілізації; знання філософії та методології науки; застосування філософських ідей і концепцій у власних дослідженнях; знання структури, форм і методів наукового пізнання, їхньої еволюції, методології наукових досліджень.
РН-2	Виявляти глибокі теоретичні знання в обсязі, необхідному для розв'язання професійних і науково-дослідних завдань, зокрема: основних класичних і новітніх філологічних концепцій; фундаментальних праць з обраного напрямку досліджень; змісту теоретичних і прикладних філологічних дисциплін; теоретичних і практичних проблем у галузі дослідження.
РН-7	Складати, обґрунтовувати та оцінювати план і дизайн філологічного дослідження, передбачати його результати.
РН-15	Професійно, аргументовано, етично виважено і соціально відповідально пояснювати сутність конкретних філологічних явищ та пов'язаних з ними наукових проблем і власну думку щодо них.
РН-16	Критично оцінювати наукові філологічні напрями, школи, підходи і методи на основі їх аналізу, порівняння і класифікації.

4. Структура навчальної дисципліни
Тематичний план для денної форм навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Кількість годин між видами робіт			
		Аудиторні			Самостійна робота
		Лекції	Семінари	Практичні	
Змістовий модуль 1.					
Міфокритика: загальні поняття, концепції, категорійний апарат, методологічні підходи, практичні методики	18	4	4		10
Модульний контроль	2				
Всього	20	4	4		10
Змістовий модуль 2.					
Західна міфокритика: історія та сучасні візії	26	4	2		20
Західна міфокритика: прикладні аспекти	14	2	2		10
Модульний контроль	2				
Всього	42	6	6		30
Змістовий модуль 3.					
Українська міфокритика: національна специфіка	12	2			10
Прикладні аспекти постколоніальної міфокритики	14	2	2		10
Модульний контроль	2				
Всього	28	4	2		20
Разом годин	90	14	10		60

Тематичний план для заочної форм навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Кількість годин між видами робіт			
		Аудиторні			Самостійна робота
		Лекції	Семінари	Практичні	
Змістовий модуль 1.					
Міфокритика: загальні поняття, концепції, категорійний апарат, методологічні підходи, практичні методики	18	2	2		14
Модульний контроль	-	-	-		
Всього	18	2	2		14
Змістовий модуль 2.					
Західна міфокритика: історія та сучасні візії	24		2		22
Західна міфокритика: прикладні аспекти	16	2			14
Модульний контроль	-	-	-		
Всього	40	2	2		36
Змістовий модуль 3.					
Українська міфокритика: національна специфіка	16	2			14
Прикладні аспекти постколоніальної міфокритики	16		2		14
Модульний контроль	-				
Всього	32	2	2		28
Разом годин	90	6	6		78

5. Програма навчальної дисципліни

Науковий семінар: Міфокритика

Змістовий модуль 1.

Тема. Міфокритика: загальні поняття, концепції, категорійний апарат, методологічні підходи, практичні методики.

Трикутник критичного знання міфокритики: позитивізм, психоаналіз, структуралізм. Міф у наукових концепціях М.Еліаде, К.-Г.Юнга, Дж.Фрезера, Дж. Кемпбелла, Е.Фромма, Н.Фрая, Е.Кассіра, С.Грофа. Діалогічний дискурс міфу в літературі, вірші поведінки, людське й трансцендентне, вияв несвідомого у людині.

Змістовий модуль 2.

Тема. Західна міфокритика: історія та сучасні візії.

Провідні школи західної міфокритики: Кембриджська антропологічна школа, психоаналітична школа та архетипна критика, американська порівняльно-міфологічна школа. Зосередження процесів розуміння художнього твору на міфологічному наративі – підхід Ж.Дюрана. Віднайдення і тлумачення присутності міфу у художньому творі: структури, контексти, психічний апарат митця. Міфемний елемент міфоструктури твору, поєднання міфем у міфи, артикуляція епохи через такі міфи.

Тема. Західна міфокритика: прикладні аспекти.

Кореляція міфокритичної концепції прочитання художнього твору з рецептивною теорією та історією. Якісні оприявлення міфу у художньому слові, концептуалізація та контекстуалізація міфів через жанри. Міфологічні структури та горизонт читацького очікування. Читацька рекреація міфологічного простору.

Змістовий модуль 3.

Тема. Українська міфокритика: національна специфіка.

Розвиток української міфокритики у працях О.Потебні, В.Антофійчука, А.Нямцу, Г.Грабовича, О.Забужко, Я.Поліщука, В.Моренця, Т.Мейзерської, І.Зварича, Г.Драненко, Л.Скупейка, М.Моклиці, С.Кочерги, С.Мишанича, О.Наумовської, О.Романенко, З.Лановик, Л.Козубенко, А.Гурдуза тощо. Зв'язок української міфокритики з художніми практиками українського фольклору та національної версії українського модернізму. Постколоніальні концепти сучасної української міфокритики.

Тема. Прикладні аспекти постколоніальної міфокритики.

Синтетичний характер неоміфокритичної методології. Постколоніальні та деколоніальні практики українського художнього письма. Специфіка етнонаціональних архетипів, історичні алюзії етнонаціонального міфу, етносемантика та фронтірний характер українського міфосвіту. Міфокритика та студії культури.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень аспірантів

Вид діяльності аспіранта	Максимальна к-ть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Максимальна к-ть балів загалом
		К-ть одиниць	Максимальна кількість	К-ть одиниць	Максимальна кількість	К-ть одиниць	Максимальна кількість	
Відвідування лекцій	2	2	4	3	6	2	4	14
Відвідування семінарських занять	2	2	4	2	4	2	4	12
Відвідування практичних занять	-	-	-	-	-	-	-	-
Робота на семінарському занятті	5	2	10	2	10	2	10	30
Виконання завдань для самостійної роботи	7	1	7	-	-	1	7	14
Виконання модульної роботи	10	1	10	1	10	1	10	30
Максимальна кількість балів			35		30		35	100
Розрахунок коефіцієнта: $100 : 100 = 1,0$								

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Самостійна робота №1. Оформити фрагмент теоретичної частини дисертаційного тексту, в якому застосовано міфокритичні практики.

Критерії оцінювання

1. Максимальна оцінка – 7 балів.
2. Оцінюватимуться логічність та послідовність викладу (0/1 бал), розуміння особливостей міфопоетичної методології для власного дослідження (0/1 бал), коректність цитування (0/1 бал), рівень власного наукового тексту (0/1 бал), наявність не менше як 10 процитованих джерел (0/1 бал), наявність джерел за останні 3 роки (0/1 бал), відповідність оформлення списку літератури ДСТУ 8302:2015 (0/1 бал).

Самостійна робота №2. Здійснити міфокритичний аналіз художнього тексту/дискурсу, який буде використано у дисертації, оформивши його у наукову статтю за вимогами фахового журналу “Синопис: текст, контекст, медіа” (<https://synopsis.kubg.edu.ua/index.php/synopsis>).

Критерії оцінювання

1. Максимальна оцінка – 7 балів.
2. Оцінюватимуться логічність та послідовність викладу (0/1 бал), розуміння особливостей міфопоетичної методології для власного дослідження (0/1 бал), коректність цитування (0/1 бал), рівень власного наукового тексту (0/1 бал), наявність необхідних структурних компонентів фахової статті (0/1 бал), наявність джерел за останні 3 роки (0/1 бал), відповідність оформлення вимогам фахового журналу “Синопис: текст, контекст, медіа” (0/1 бал).

7. Навчально-методична карта дисципліни

Науковий семінар: Міфопоетика: теоретичні студії

Разом: 90 год., з них: лекції – 14 год., семінарські заняття – 10 год., МК – 6 год., самостійна робота – 60 год.

8. Рекомендована література

Основна:

1. Антологія світової літературно-критичної думки XX століття. Слово. Знак. Дискурс. За ред. М. Зубрицької. Львів: Літопис, 2002. 832 с.
2. Бондарева О. Міф і драма у новітньому літературному контексті: поновлення структурного зв'язку через жанрове моделювання. Київ: Четверта хвиля, 2006. 512 с.
3. Брацка М. Проблеми сучасного польського літературознавства і компаративістики. Київ: Талком, 2020. 384 с.
4. Галета О. Нова словесність: українська література в антропологічній перспективі. Львів: Видавництво Українського католицького університету, 2023. 248 с.
5. Дюран Ж. Антропологічні структури уявного / Пер. з фр. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2021. 568 с.
6. Естес К.П. Жінки, що біжать з вовками. Архетип дикої жінки у міфах та легендах. Київ: Yakaboo Publishing, 2019. 528 с.
7. Кемпбелл Дж. Тисячолікий герой / Пер. з англ. Львів: Terra Incognita, 2020. 416 с.
8. Матусяк А. Вийти з мовчання: деколоніальні змагання української культури та літератури XXI століття з посттоталітарною травмою. Пер. з польськ. Львів: ЛА Піраміда, 2020. 307 с.
9. Солецький О. Емблематичні форми дискурсу: від міфу до постмодерну. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2018. 400 с.
10. Теорія літератури в Польщі / Упоряд. Б.Бакула. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 531 с.

Додаткова:

11. Агеєва В. За лаштунками імперії. Есеї про українсько-російські культурні відносини. Київ: Віхола, 2021. 355 с.
12. Ведмедєв М. Культурні ресурси продуктивного мислення. Суми: Університетська книга, 2019. 216 с.
13. Вишницька Ю. Міфологічні сценарії в сучасному художньому та публіцистичному дискурсах. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2016. 612 с.
14. Гайдаш А. Дискурс старіння у драматургії США: проблемне поле, семантика, поетика: монографія. Дніпро: Акцент ПП, 2019. 416 с.
15. Гроф С. Психологія майбутнього. Львів: Terra Incognita, 2019. 400 с.
16. Доманська Е. Історія та сучасна гуманітаристика: дослідження з теорії знання про минуле. Київ: Ніка-Центр, 2012. 264 с.

17. Іванишин П. Критика і метакритика як осмислення літературності. Київ: ВЦ "Академія", 2012. 288 с.
18. Марценюк Т. "Захисники галактики": влада і криза у чоловічому світі. Київ: Комора, 2020. 256 с.
19. Полісаєв О. Трансїсторичність соціального мфу. Київ: Промінь, 2010. 384 с.
20. Поліщук Я. Гібридна топографія. Місця й не-місця в сучасній українській літературі. Чернівці: Книги ХХІ. 2018. 272 с.
21. Пухонська О. Літературний вимір пам'яті. Київ: Академвидав, 2018. 304 с.
22. Рябчук М. Лексикон націоналіста та інші есеї. Львів: Видавництво Старого Лева, 2021. 216 с.
23. Сучасна літературна компаративістика: стратегії і методи: Антологія. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2009. 488 с.
24. Українська культура ХХ-ХХІ ст.: соціоантропологічний аспект: зб. наук. праць. Київ: Дуліби, 2015. 236 с.
25. Фуко М. Наглядати й карати. Народження в'язниці / Пер. з фр. Київ: Клубук, 2020. 452 с.
26. Фукуяма Ф. Ідентичність. Потреба в гідності й політика скривденості/ Пер. з англ. Київ: Наш формат, 2020. 192 с.
27. Хейлз К. Як ми стали постлюдством. Віртуальні тіла в кібернетиці, літературі та інформатиці. Київ: Ніка-Центр, 2013. 426 с.
28. Юдкін-Ріпун І. Феноменологія культури як методологія інтерпретації. Київ: Інститут культурології НАМ України, 2020. 335 с.
29. Юнг К.Г. AION. Нариси щодо символіки самості. Львів: Астролябія, 2019. 432 с.
30. Юнг К.Г. Архетипи і колективне несвідоме. Львів: Астролябія, 2018. 608 с.